

УДК 76 092 477.83/86

Іванишин Н.М.

Львівська національна академія мистецтв

ГРАФІКА ЛЕОПОЛЬДА ЛЕВИЦЬКОГО 1960-1970-Х РР. (ВИТОКИ ФОРМИ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОШУКИ)

Іванишин Н.М. Графіка Леопольда Левицького 1960-1970-х рр. (витоки форми та концептуальні пошуки). У фокусі даної розвідки є творча постать Л. Левицького, його формально-образні пошуки та здобутки як графіка. Графічне мистецтво – та питома творча галузь, через яку в умовах і на противагу ідейної доктрини соцреалізму автору вдалося реалізувати свої новаторські задуми, виявити масштабність художнього мислення. В статті здійснюється аналіз графічної спадщини Л. Левицького періоду 1960-х – поч. 1970-х рр., простежуються витоки і трансформація його пластичної концепції, а також визначається вплив суспільно-політичної ситуації відповідного історичного часу на доробок митця. З'ясовуючи внесок Л. Левицького у розвиток графічного мистецтва Львова, зазначено його феномен як митця-педагога. Шляхом активної педагогічної роботи художник сприяв збереженню наступності поколінь львівських графіків та формуванню спадкоємців львівських мистецьких традицій поч. ХХ ст.

Ключові слова: графіка, модернізм, «краківська група», Л. Левицький, соцреалізм, мистецький канон.

Іванишин Н.М. Графика Леопольда Левицкого 1960-1970-х гг. (истоки формы и концептуальные поиски). В фокусе данного исследования находится творческая личность Л. Левицкого, его формально-образные поиски и достижения как графика. Графическое искусство – особенная творческая отрасль, по которой в условиях и в противовес идейной доктрины соцреализма автору удалось реализовать свои новаторские замыслы, выявить масштабность художественного мышления. В статье осуществляется анализ графического наследия Л. Левицкого периода 1960-х – нач. 1970-х гг., отслеживаются истоки и трансформация его пластической концепции, а также определяется влияние общественно-политической ситуации соответствующего исторического времени на наследие художника. Выясняя вклад Л. Левицкого в развитие графического искусства Львова, указано его феномен как художника-педагога. Путем активной

педагогической работы художник способствовал сохранению преемственности поколений львовских графиков и формированию наследников львовских художественных традиций нач. ХХ ст.

Ключевые слова: графика, модернизм, «краковская группа», Л. Левицкий, соцреализм, художественный канон.

Ivanyshyn N.M. Graphics of Leopold Levitsky 1960-1970th. (source of the forms and conceptual searching). Background. In historiography there are studies that illuminate the life and creative way of the artist, but the value of this article is in establishing the impact of L. Levitsky's creative experience on the formation of ideological and aesthetic platform of graphical school in Lviv 1960-1970's.

Objectives. The objectives of this article is to reveal the unique graphic works of L. Levitsky's period of 1960-1970's.

Methods. By the method of art analysis, an attempt to disclose the structural and compositional features and image-semantic solutions to some graphic cycles and single pieces is made.

Results. Working in easel graphics which gave more opportunities for experimentation in conditions of social realism, the author was able to realize his innovative ideas.

Conclusions. It is proved that in the works of this period the artist attempted to significantly resist official doctrine and managed to avoid thematic and stylistic regulations as well as to make his way to creative freedom.

Keywords: graphics, modernism, «Krakow Group», L. Levitsky, socialist realism, the artistic canon.

Постановка проблеми. На сучасному етапі, в умовах незалежної держави актуалізується потреба переосмислення подій та явищ минулого з метою створення цілісної картини розвитку українського мистецтва. Ключем до розуміння явищ минулого є дослідження творчості українських митців, які у своїх пошуках сягали модерного європейського мистецтва початку ХХ ст., і, вірні своїм переконанням, продовжували творити в умовах тоталітаризму. В таких обставинах відбувалося становлення особистості Л. Левицького та формувалася творча зрілість. Виявлення індивідуальних прийомів формо- та образотворення митця розкривають специфіку його художнього мислення та демонструють своєрідність графічного мистецтва Львова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мистецька спадщина Леопольда Левицького була і досі залишається предметом дослідження багатьох мистецтвознавців. В історіографії цієї теми існує комплекс теоретичних розробок, що висвітлюють життєвий шлях та деякі аспекти творчої особистості митця (Г. Островський, Е. Сафонова, Г. Якущенко, Р. Яців, Л. Соколюк та ін.). За останні роки комплексне вивчення творчості художника здійснено дослідником М. Бесагою. Втім, не зважаючи на існуючу теоретичну базу, пропонується в даній статті тема, з її вузьким проблемним полем дослі-

дження, досі не була предметом окремої наукової розвідки і виявляє цінність насамперед у з'ясуванні впливу творчого досвіду Л. Левицького на формування ідейно-естетичної платформи графічної школи Львова 1960-1970-х рр.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є виявлення самобутності графічних творів Л. Левицького періоду 1960-1970-х рр. Шляхом мистецтвознавчого аналізу, через зіставлення різних соціокультурних факторів здійснюється спроба розкриття особливостей їх структурно-композиційних та образно-змістових вирішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. 1960-ті – поч. 1970-х років в історії львівського графічного мистецтва можна назвати прикметними хоча б з огляду на ту обставину, що цей часовий відрізок є завершальним етапом у творчості та житті львівських корифеїв, унікальних творчих особистостей, які були позначені долею стати останнім містком між добою майстрів-формалістів поч. ХХ ст. та часом формування молодшої генерації мистецької еліти, спадкоємців львівських мистецьких традицій. До цих корифеїв належить яскрава постать Леопольда Левицького – представника старшої формації митців Львова, що витворили неповторний світ з естетизацією форми та кольору, зі своєю системою художніх цінностей. Пройшовши складний життєво-творчий шлях, він уособлював стійкість львівської культурно-історичної генеалогії, ставши духовним наставником цілої когорти молодих львівських художників.

Творча діяльність Л. Левицького розпочалася з часів навчання у Краківській академії мистецтв (1925-1932 рр.), де відбулося становлення його творчої особистості. Краківське мистецьке середовище, в якому перебував Левицький, формувало його світогляд, систему ідеалів, політичні переконання, що зумовило специфіку художнього мислення митця. Безумовно, важливу роль у становленні його творчої постави та фахового рівня мали педагоги Краківської Академії (В. Яроцький, Й. Меґоффер, Ф. Паутш, Я. Войнарський) та її паризької філії (майстерня Ю. Панькевича). За студентські роки, завдяки властивим йому активній життєвій позиції, вільнодумству, перманентності творчих пошуків, яскравій індивідуальності, Л. Левицький продемонстрував багатогранність свого таланту, реалізуючи себе як у творчій, так і в суспільно-політичній сфері. Інтегруючись у середовище однодумців, Леопольд Левицький ставав членом студентських, політичних та громадських організацій. Політичний вектор його позицій мав прокомуністичну спрямованість, що було обумовлено, з одного боку – появою нових соціалістичних тенденцій, які швидко поширювалися і завойовували симпатиків серед студентської молоді, з іншого – його персональною рефлексією на тогочасні політичні реалії в Польщі (тут особливо гостро стояли питання національних меншин, зокрема українців, та жорстка політика щодо мис-

тецтва). Всі культурно-політичні події, менш або більш вагомими, викликали значний резонанс у свідомості митця і безпосередньо впливали на його творчість, визначаючи насамперед тематичне наповнення робіт, сюжети яких ставали своєрідним документом епохи. Порушуючи в роботах актуальні проблеми часу, Л. Левицький відображав їх крізь призму своїх власних почувань, своєї внутрішньої життєвої філософії. У зв'язку з цим, графічні твори (виконані в техніці офорту, акватинти, сухої голки) здебільшого мають соціально-політичне забарвлення, революційні за ідейним скеруванням. Суспільна проблематика є магістральною темою творів художника раннього періоду (твори «Легітимації», «Демонстрація», «Похорон першого класу», «Похорон третього класу»). Зважаючи на те, що об'єктом зображень ставали широкі верстви населення – від людей убогих, знедолених, робітників, до представників політичної еліти, митець акцентував увагу на психологічній характеристиці зображуваних, щоб підкреслити соціальні контрасти. Художніми засобами виразу у графічних композиціях стають формальні прийоми модернізму на стадії авангардизму (від рис експресіонізму, кубізму до футуризму), як головний і ефективний інструментарій у передачі глибини емоцій художника, його чуттєвої перцепції та суб'єктивних вражень від дійсності, а відтак праці позначені «напружено-експресивною манерою, агресивною композицією, гострим: сухим штрихом, динамічним визначенням зовнішніх форм та їх спрощенням» [2:12].

Аналіз витоків і джерел творчості митця, його естетичних та ідейних програм у тогочасному історичному та загальнокультурному контексті дає ключ до розкриття духовно-культурної платформи Л. Левицького і його мистецького феномену на пізніших етапах.

Активна політична діяльність, чітка громадська позиція, творче вільнодумство¹, які викликали гостру критику владних структур Польщі та керівництва Краківської академії мистецтв, стали причиною арештів Леопольда Левицького та його відрядження з числа студентів. Однак, ці події не лише не послабили переконань художника, а ще й активізували до творчості та подальшої боротьби проти діючої реакційної політичної системи. В результаті Левицький організує свою персональну виставку, згодом долучається до Професійної спілки польських митців-пластиків, а також стає одним із ініціаторів та засновників мистецького товариства «Краківська група».

Товариство, що консолідувало мистецькі сили однодумців і формувалося із числа студентів відряджених з Краківської академії², стало одним

¹ До звітної виставки 1931/32 навчального року графічні роботи Л. Левицького були не допущені за їхній бунтарський антидержавний зміст, ноту протесту проти діючого режиму.

² Серед інших – Станіслав Осостович, Саша Блондер, Йонаш Штерн, Олександр Винницький.

з найзначніших прогресивних мистецьких угруповань тогочасної Польщі. «Краківська група» розгорнула активну виставкову діяльність (Львів, Станіслав, Кременець, Краків), сприяючи поширенню авангардистських тенденцій у Галичині, що засвідчує діалогічний міжкультурний характер її діяльності. Представники товариства, відкидаючи реалістичне мистецтво і як творчий метод, і як вияв опортунізму та політичної заангажованості, виходили за межі пріоритетної академічної естетики у бік авангарду з його новаторськими художніми засобами виразу, підкресленим символізмом художніх образів [4].

Історичний контекст перервав діяльність товариства у 1939 році. Початок Другої світової війни привніс кардинальні перетворення у життєво-творчий шлях Л. Левицького, вилучивши його із звичного геокультурного середовища і створивши нові складні реалії буття далеко поза Батьківщиною. Середня Азія, Самаркандська область, впродовж кількох років стає місцем вимушеного перебування митця. Проте тут, в евакуації, розкриваються нові грані творчого обдарування митця, що, виявляючись, зокрема, у створенні портретних, пейзажних творів, відображали внутрішні відчуття та психоемоційний стан Л. Левицького. Під впливом умов воєнного життя композиції наповнюються новими сюжетами, продиктовані художникові жанром військово-історичної документалістики, розв'язувані в реалістичній манері.

Друга половина 1940-х рр. позначена активною інтеграцією художника у мистецьке середовище радянського Львова. Після повернення з евакуації на Батьківщину Леопольд Левицький налагоджує творчі контакти з представниками творчої інтелігенції та мистецькими організаціями. Його політичні симпатії (відданість комуністичним ідеям), які сформувалися за роки навчання та утвердилися за часів членства у «краківській групі», сприяли швидкому та органічному входженню у радянізоване львівське мистецьке і політичне середовище, однак обернулися для митця великими морально-духовними втратами, позбавивши його права на творчу свободу. Опинившись у тенетах ідеологічної системи соціалізму, що ставила перед радянськими художниками нові ідейні та естетичні завдання, митець цілковито розчаровується у своїх політичних ідеалах. Офіційні посади, які обіймав Л. Левицький³, відсутність зовнішньо-культурних контактів (культурна ізоляція), а також передбачена система заохочень змусили стати на шлях певного компромісу з офіційними організаційними кроками режиму, інакше кажучи, власне світобачення, естетичні моделі, систему цінностей, сформовані на засадах європейського модернізму частково «синтезувати» з ідеологією (стандартами) соцреалізму.

³ У 1947 р. він був обраний депутатом міської ради Львова, а 18 лютого 1948 р. стає головою Спілки радянських художників України у Львові, де згодом буде постійним членом правління.

Завдяки гнучкості інтелекту та своєрідності творчого мислення митця, результати симбіозу двох світоглядних парадигм мали позитивний характер, зумовивши появу «нових засад стилістики і пріоритетних напрямів у графіці Л. Левицького» [1:9].

Якщо у доробку художника 1940-х рр. значний відсоток складають ідейно-кон'юнктурні твори на псевдопатріотичну тематику (з усіма її характерними ознаками), де пафосно возвеличується радянська дійсність, у кінці 50-х рр. у творах виразно відчутно намагання митця протистояти офіційній доктрині, уникнути тематичних та стилістичних регламентацій, відкрити собі шлях до творчої свободи. Реалізації цих прагнень можна було досягнути працюючи у станковій графіці, яка давала ширші можливості для експериментів, для цього Левицький обирає фіксований жанрово-тематичний ряд⁴, який дозволяв творити незаангажовано, виявляючи широту спектру своєї художньо-пластичної мови. Такі позитивні зрушення у творчості сприяли динаміці творчих пошуків митця [6:33].

З початком 1960-их рр. у творчості Леопольда Левицького відкривається умовно новий (хоч і, зрештою, завершальний) якісний етап, позначений суттєвими творчими новаціями митця. Це творче піднесення було зумовлене відносно сприятливими суспільно-політичними умовами у державі. На відміну від попередніх двох десятиліть (1940-1950-их рр.), коли правлячою верхівкою в найбільш гострій формі насаджувалася соціалістична ідеологема, що моделювала творчу платформу Л. Левицького, в другій пол. 1950-1960-х рр. за обставин нової суспільно-політичної дійсності коефіцієнт «творчої свободи» (за умов «відлиги») досягає свого вищого ступеня, що уможливило певне вивільнення творчих потенцій митця, загнані раніше у «внутрішню еміграцію».

Отже, 1960-1970-ті роки у творчості Леопольда Левицького характерні поступом у відновленні окремих ідейно-формальних пошуків образно-пластичного вислову 1930-их рр. Завдяки новим творчим імпульсам, палітра виражальних засобів графіки суттєво збагачується, сприяючи появі у доробку художника цілої низки унікальних новаторських творів. Сюди слід віднести також і експерименти в оригінальній техніці монотипії, яка, поєднуючи в собі якості естампу та живопису, розширила діапазон технічних можливостей. Застосоване у творах багатство кольорових співвідношень, плавність й м'якість контурів форм не порушує сутнісну природу графічної техніки, а надає творам особливого звучання, що зовні наближає монотипію до акварелі. Творчі експерименти в цій техніці позначилися у творах побутового жанру («Дереворізи», 1960-ті), портреті («Жінка з квіткою», 1969 р, «Ланкова», 1960-ті, «Автопортрет», 1960-ті рр.) та

⁴ Прикладом може бути міська тематика (урбаністичні мотиви), що дозволяла використовувати комплекс прийомів формалістичного вирішення.

шаржі («шарж на невідомого» 1960-ті). Захоплення монотипією спонукало художника до впровадження кольору в ліногравюру («Композиція»), а комбінаторика цих технік зумовила появу групи унікальних графічних праць, виконані в мішаній техніці («Композиція»).

Таким чином, незважаючи на обставини радянського режиму, який формулював мистецько-естетичні стандарти, Левицький своєю творчістю засвідчує, що і в тогочасних умовах було можливим опонувати нав'язаним соцреалізмівським канонам шляхом збільшення коефіцієнту авторського пошуку. Дотримуючись загальноприйнятих, поширених на той час, тематичних шаблонів (побутова, урбаністична тематика тощо), що було виявом певного компромісу з реаліями сучасності, митець натомість відмовляється від застосування поширеної структурно-образної побудови – деталізованої описовості подій, сухої репортажності, позбавленої емоційності образів – закладаючи у фабулу творів глибокий метафізичний зміст, свої рефлексії від побаченого, пережитого. Сюжетний цикл «Гетто» (1960-ті рр.) є прикладом вище сказаного. Тематика цих творів не суперечила тогочасній соціалістичній ідеології, тож Левицький зміг з усією повнотою власних відчужень відобразити щоденне життя в гетто (Варшавському), наповнене страхом і надією. Аркушам цієї серії характерне глибоке проникнення у внутрішній світ персонажів, що віддзеркалює особистісне ставлення художника до тогочасних подій⁵. Глибокий монохромний тон ліногравюр в єдиному сплаві з емоційними, яскравими образами дозволили досягнути рис життєвості, правдивості у відтворенні тогочасної дійсності.

Тематику з історії та культури євреїв художник продовжив іншими роботами в ліногравюрі. Так, в численних графічних аркушах («Фігури», «Композиція» (60-ті рр.) художник прагне зафіксувати і зберегти для майбутніх поколінь історико-культурну пам'ятку – єврейського кладовища в Калуші, що владою планувалося знищити для спорудження хімкомбінату. В цих творах, здебільшого, в умовно-стилізованих формах і образах Левицький відтворює декоративне оформлення окремих надгробків цвинтаря, що є цінними пам'ятками мистецтва.

Левицький щораз більше намагається відхилитися від тенденційного тематизму, розвиваючи нейтральні жанри та сюжети, відкриті до експериментів (портрет, інтерпретація жіночого образу, життя великого міста)⁶, наближуючись,

⁵ Одна із бабусь художника була єврейкою за походженням, Л. Левицький немов би синтезував у собі український, польський (бацько поляк) та єврейський менталітети.

⁶ У творчому доробку митця з'являються жіночі постаті – «Жінка з сигаревою», «Жінка з книжкою», «Жінка з котом», «Оголена», «Акт» (всі – 1960-ті рр.) та інші твори, які з'являються один за одним, утворюючи серію, що започатковує два мотиви одночасно – одягнутої та оголеної жінки.

таким чином, до абстрактних мотивів (аркуші «Композиція» (1965 р.). Формалістичні пошуки та експерименти митця в техніках монотипії та ліногравюру виявлялися в індивідуальних новаторських рішеннях пластичної форми, в які огорталися сміливі образні конструкції. Треба відзначити, що художник майстерно володіючи лінією, досконало продумуючи свої композиції створював ліногравюри без підготовчих нарисів. [3:83]

Портрет у творчості Левицького стає свого роду «віддушиною», спосіб втечі від суворого нетворчого соцреалізму. Будучи впродовж століть традиційним жанром фігуративного мистецтва, в якому начебто не допускалися будь-які вільності, портрет не був предметом цензури провладних мистецтвознавців і номенклатури. Митець починає концентруватися над розробкою низки портретів, які фактично, вступають у контрверзу з офіційним методом, оскільки жанр позбавлений своєї специфіки. Автор, дотримуючись модерністичних принципів, уникає реального вигляду портретованих (серед них члени родини, друзі) наближуючи зображення до більш умовної символічної схеми, шляхом поєднання окремих білих плям на чорному тлі. Леопольд Левицький в жанрі портрету знайшов вдале рішення кореляції тематики та образно-виражальних засобів творчості.

Близька до портретних зображень за структурно-образним звучанням є графічна серія «Маски». В циклі яскраво виявляється стилізаторський підхід митця до вирішення композицій, архітектоніка яких ґрунтується на ритмічній грі умовно-стилізованих облич-масок, що формує загальну декоративність творів. Твори наділені алегоричним смислом – образи демонструють людські емоційні стани, здебільшого, негативного характеру, породжені тогочасною ситуацією в державі, а саме різноманітними відхиленням від звичних умов життєдіяльності як конкретної людини (як особистості) так суспільства загалом. Ці образи можна сприймати як певний нап'як на лицемірність, фальшивість політичної системи та одночасно дволиконості суспільства, і зокрема, вразливої творчої особистості, що переживає внутрішній конфлікт із собою та системою. Індивід, позбавлений своєї природної творчої свободи, закутий в ідеологічні рамки, змушений одягнути захисну маску, під якою ховається його істинне обличчя. Ідея, взята з особистісних обставин життя Л. Левицького, дуже вдало втілюється в графічних аркушах, оскільки конкретність образів, їхня умовна психологічність підсилена характерним для деревориту лаконізмом та чіткими контрастами білого и чорного.

Працюючи в межах власних мистецьких шукань, художник все ж не міг цілковито дистанціюватися від радянської дійсності, яка, метафорично кажучи, впливалася у творчу душу і висмоктувала енергію. Таким чином, наприкінці 1960-х – поч. 1970-х років з'являються кон'юнктурні

роботи як окремі твори на тему праці «На автобусному заводі», «У цеху», так і цілі цикли «За здоров'я людини» (1972). Натомість навіть у межах такої офіційної «робітничої тематики» Л. Левицький вирішував цікаві формально-композиційні задачі, задіявши такі засоби, як ритм, контраст форм і звівши кожен мотив до певної естетичної цілісності.

У спадщині митця не останнє місце займає жанр пейзажу, представлений здебільшого карпатською тематикою. Поезія Карпат не для одного покоління львівських митців ставала джерелом інспірацій, індивідуальних творчих пошуків. Левицький відчував магічну енергетику землі Гуцульщини, ритм сільського побуту і праці. Фіксує розмаїтий локальний етнографічний матеріал, він застосовував як традиційні образно-стилістичні прийоми (в рамках стандартних композицій), так і творив власну художньо-естетичну специфіку, використовуючи прийоми мозаїчного компонування різнопланових сцен («В горах», 1969 р.) [5:19]. Методом спостереження та глибокого аналізу через образні узагальнення та трансформації Левицький досягає схематичності композицій. Шляхом нашарувань площин, сегментації геометричних форм організуються складні багаторусні композиції. За зовнішньою комплікацією архітекtonіки стоїть цілісність творчих концепцій митця.

Творче піднесення, яке переживав митець в останнє десятиліття свого життя позначилося і у тих видах графіки, в яких досі не працював. Саме авторські вітальні листівки окреслили особливі якості, які розширюють уявлення про творчість Левицького. Створені у техніці лінориту, в оригінальній творчій манері, різдвяно-новорічні листівки, що за своєю функцією покликані передати адресату святковий настрій напередодні свята, ставали ще й проєкцією душі, внутрішніх емоцій митця. З поетичною інтонаційністю, ліричністю відтворені фабула, символічні мотиви та атрибути тих свят, з якими віталися друзі подружжя Левицьких. Прикметною особливістю цих листівок є те, що незмінними героями композицій виступають власне автор з дружиною Генєю. Кольорові ліногравюри виявляють відповідність авторському стилю графічного письма (в художньо-естетичному сенсі).

З'ясовуючи феномен Л. Левицького як художника-графіка, справедливо врахувати суттєвий внесок митця у розвиток графічного мистецтва Львова, а саме збереження наступності поколінь графіків шляхом активної педагогічної роботи. Митцеві не довелося реалізувати свої педагогічні здібності в навчальних закладах, тим не менш Л. Левицький мав свою «студентську аудиторію». Знаний в мистецькому середовищі як талановитий авторитетний художник, інтелігентна, ерудована, цікава особистість, люди до нього горнулися, і особливо творча молодь, оскільки Левиць-

кий мав чуття співбесідника. Зі спогадів про художника довідуємося, що «в майстерні, яка знаходилася в одній з кімнат його помешкання, мистець завжди дуже радо подавав допомогу молодим художникам і початківцям, які прагнули довідатися про нові напрямки в мистецтві, способами і засобами образотворення» [3:47]. «Коло мистецької молоді, що контактувало з художником, було дуже широким. Всі, хто шукав, обов'язково потрапили на спільні стежини з ним» [3:111]. «...Навчав, як бачене в природі треба відбирати, конструювати, компонувати на полотні чи папері і створювати свою реальність на основі баченого» [3:104]. Його вплив на учнів (І. Остафійчук, О. Безніско та ін.) був винятковим. Приклад наставника з його окцидентальним естетичним досвідом, синтезованим з модерністичними місцевими традиціями, наповнювали творчість молодих вихованців вищим духовним сенсом.

Висновки з даного дослідження і **перспективи** подальших розвідок у даному напрямку. Графічне мистецтво Леопольда Левицького 1960-1970-х рр. – своєрідний підсумок та квінтесенція його творчої діяльності, результат активних пошуків митця, який всупереч тенденційності мистецтва соцреалізму витворив власні художньо-естетичні стандарти. Відстоюючи право на самовираження, художник шукав у станковій графіці нейтральні тематичні площини, відкриті для експериментів. Інспіруючи формальні ідеї 1930-их рр., Л. Левицький розширював пластичні засоби і реалізував свої концептуальні задуми, що стануть фундаментальними у подальшому розвитку «львівської школи» графіки. Подальші дослідження у даному напрямку буде спрямовано на з'ясування впливу творчої методології Л. Левицького на становлення художньо-естетичного світогляду представників наступної мистецької генерації графіків Львова (С. Караффа-Корбут, М. Курилич, М. Яців, І. Остафійчук та ін.).

Література:

1. Бесага М.Я. Творчість Леопольда Левицького у контексті зовнішньокультурних діалогів українського мистецтва 30–70-х років ХХ століття: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.05. «Образотворче мистецтво» / Бесага М. – Львів, 2009. – 21 с.
2. Денисюк О.Ю. Краківська академія мистецтв у контексті українсько-польських мистецьких взаємин у 20-30-х роках ХХ століття: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата мистецтвознавства спец. 17.00.05. «Образотворче мистецтво» / Денисюк О.Ю. – Київ, 2007. – 18 с.
3. Леопольд Левицький. Спогади про художника / Автор-упорядник Л.Павлишин. – Львів: СКІМ, 2004. – 184 с.
4. Лупій Т. До проблем українсько-польського мистецького життя 1920-30-х рр. Леопольд Левицький і «Grupa Krakowska» / Тетяна Лупій // Діалог культур. Україна в світовому контексті. Мистецтво. – Львів, 1998. – С. 537-543.
5. Островський Г. Леопольд Левицький / Г. Островський. – М.: Советский художник, 1978. – 112 с.
6. Яців Р.М. Львівська графіка 1945–1990: Традиції і новаторство / Р.М. Яців. – К.: Наук. думка, 1992. – 118 с.